

BAŞBAKAN YARDIMCISI
SN. FİKRİ İŞİK
10 KASIM ATATÜRK'Ü ANMA TÖRENİ
KONUŞMA METNİ

CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLLİYESİ
BEŞTEPE MİLLET KONGRE VE KÜLTÜR MERKEZİ
10 KASIM 2017

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Konuklar,

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, vefatının 79. sene-i devriyesinde, yâd etmek için toplandığımız bu özel günde, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, **başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bu toprakları bize vatan kılan tüm şehitlerimizi ve bugün hayatta olmayan gazilerimizi** rahmet ve minnetle anıyorum.

Hayatta olan tüm gazilerimize de sağlık, mutluluk ve esenlikler diliyorum. Bu vesileyle, geçtiğimiz günlerde saldırıya uğrayan gazilerimize, geçmiş olsun dileklerimi iletiyor; saldırıyı şiddetle kınıyorum.

Gazilerimizin bütün milletimize emanet olduğunu hiçbir zaman unutmamalı; bu bilinç ve hassasiyetle hareket etmeliyiz.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Konuklar,

Mustafa Kemal, Osmanlı Devleti'nin varlığını devam ettirme mücadelesi içinde olduğu bir zaman diliminde dünyaya geldi.

19. asrın son çeyreğinde dünyaya gözlerini açtığında, Osmanlı Devleti, bir yandan mağlup olduğu ve toprak kaybettiği bir savaşın yaralarını sarmaya çalışırken, diğer yandan da **kendisine biçilen “hasta adam” gömleğini yırtma çabasındadır**. Mustafa Kemal'in çocukluk ve ilk gençlik çağları bu döneme rastlar.

20. asrın başlarında artık bir askerdir. Ancak mensubu bulunduğu **ordunun büyük çoğunluğu, asıl görevi vatan savunması olduğu, bu görev için her türlü hazırlığı yapmakla sorumlu bulunduğu halde** siyasetle meşguldür. II. Abdülhamid Han yönetimini devirmek için mücadele etmektedir.

Bu mücadele sonunda, 23 Temmuz 1908'de, II. Meşrutiyet ilan edilecek, dokuz ay sonra da, **“31 Mart Harekâtı”** neticesinde II. Abdülhamit Han tahttan indirilecektir.

Kendi yapısal sorunlarını çözmek, **aslı işine odaklanmak yerine**, siyasetle uğraşan bir subay kadrosunun idare ettiği ordu, Balkan Savaşlarında bozguna uğramış; **bunun bedeli de ülke için ağır olmuştur**.

1913 yılından itibaren Osmanlı Ordusu tamamen Almanların kontrolüne girmiştir.

I. Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı Genelkurmayı, bir Alman Generali tarafından yönetilmektedir. General Bronzart, Harbiye Nezareti'nde, otuz üç yaşındaki Harbiye Nazırı Enver Paşa'dan sonra ikinci adamdır.

İttihatçıların vatan sevgisinden şüphe yoktur; ancak, uyguladıkları **yanlış politikalar neticesinde** ülkeyi uçuruma sürüklemişlerdir. Yalnızca Almanya'ya sırtını dayayıp bütün dünyaya meydan okumaya çalışmaları, **“bozgununda fetih rüyaları” görmeleri**, II. Abdülhamit Han'ın ayakta kalmak için yıllarca uyguladığı denge politikasını alt üst etmiş ve koca cihan imparatorluğunun yıkılmasına sebebiyet vermiştir.

Aynı anda pek çok cephede savaşan Osmanlı Ordusu, **Çanakkale'de, Kût'ül Amâre'de, Medine Müdafaasında** zaferler kazanmasına rağmen I. Dünya Savaşının sonunda mağlup sayılmıştır.

Mustafa Kemal, bu çalkantılı dönemde kurmay subay olarak görev yapmış; pek çok cephede savaşmış, **mensubu olduğu ordunun zaflarını bizzat görmüş** ve bunun ızdırabını derinden hissetmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Konuklar,

Mustafa Kemal, zamanın şartlarını iyi okuyabilen, **muhakeme kabiliyeti son derece yüksek ve güçlü sezgiye sahip** bir askerdir. Henüz 29 yaşındayken Osmanlı Ordusunu temsilen manevraları izlemek üzere Fransa'ya gönderilmiştir.

Eylül 1910'da Picardie'de (Pikardi'de), Fransız askerî birliklerinin, parlak üniformaları içinde, devrin modern silahlarıyla geçitlerini izleyecektir. Daha sonra, bu program çerçevesinde, Fransa'nın top ve tüfek fabrikasını gezecek ve arkadaşı Fethi Bey'e (*Okyar*); **“Fransa, bu orduyu barış için beslemiyor, bir savaşın ayak seslerini duyuyorum. Umarım bu savaşın dışında kalırız. Aksi takdirde savaş, devlet olarak sonumuz olur”** diyecektir.

Mustafa Kemal'in dünyayı kana bulayacak bir savaşın habercisi olan bu sözleri, kehanet değildir.

Bunlar; Avrupa'daki gelişmeleri, Almanya ile Fransa arasındaki rekabeti ve husumeti gören; Britanya'nın hedeflerini ve Çarlık Rusyası'nın emellerini gayet iyi bilen bir kurmayın sözleridir.

Mustafa Kemal gerçekçidir; **savaşın ne demek olduğunun, nelere mâl olacağının** farkında olan bir askerdir. Ordunun silah ve teçhizat bakımından dışa bağımlı olduğunu bilmektedir.

Devletin mevcut ekonomik gücüyle, böyle bir savaşı kaldıramayacağını idrakindedir. Bir yerden bir yere ulaşımın haftalarca sürdüğü devri yaşamıştır.

Ülkede hızlı, güvenli bir ulaşım sistemi yoktur; cephâne, silah ve teçhizat, gitmesi gereken yere zamanında nakledilememektedir.

Mustafa Kemal'i anarken, onun yaşadığı dönemin zor şartlarını, Osmanlı'nın yıkılışına giden süreçte yapılan hataları ve yanlışları iyi değerlendirmemiz gerekir.

I. Dünya Savaşı'nın ağır sonuçlarını gören ve yaşayan Mustafa Kemal, 9. Ordu Müfettişi olarak görevlendirildiğinde bir hedefi vardır. Bu hedef şüphesiz, **“elde kalanlarla yeniden toparlanmak ve mücadeleye kaldığı yerden devam etmek”** tir.

Bu hedef için planını, programını adım adım tatbik etmiştir. İşgallere karşı yurdun farklı bölgelerinde kurulmuş olan Müdafaa-yı Hukuk cemiyetlerini tek çatı altında toplamış; Erzurum Kongresinde bir araya getirdiği kanaat önderleriyle **Millî Mücadelenin esaslarını belirlemiş ve alınan kararları Sivas Kongresinde de pekiştirerek tüm dünyaya duyurmuştur.**

Mustafa Kemal Atatürk, halktan daha büyük bir beşerî gücün olmadığını bilincinde bir liderdir. Millî Mücadelenin başarıya ulaşmasında halkın gücünü, desteğini ve fedakârlığını her zaman hatırlayacak ve hatırlatacaktır.

Başarılarının sırrını soranlara;

“Bir milletin başarısı iyi bir ekibe dayanır, yani tek başına bir kimseye bütün muvaffakiyetler atfedilemez. Onu organize etmek lâzımdır ki bir başarıya ulaşılabilsin. Ben de yaptı isem arkadaşlarıma dayanarak, milletime dayanarak ancak, bu işleri yapabilmışimdir. Yani tek başına bana atfedilemez” cevabını vermiştir.

(Prof. Dr. Utkan Kocatürk, Atatürk Çizgisinde Geçmişten Geleceğe, “Utkan Kocatürk’ün Afet İnan ile Konuşmasından”, s.162-188)

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Davetliler,

Mustafa Kemal Atatürk’ün savaşıla ilgili öngörüsünü, I. Dünya Savaşı öncesinde olduğu gibi II. Dünya Savaşı arifesinde de görmekteyiz.

I. Dünya Savaşının yaraları hâlen tazedir. Dünyayı kana bulayan boğuşmanın üzerinden yirmi yıl geçmiştir. Coğrafyası parçalanan bir devletin hâtıraları henüz canlıdır. Avrupa’da durum hayli gergindir.

Gazi, Dolmabahçe Sarayı’nda, Eylül 1938’de, **hasta yatağında**; devlet ricâlini kabul etmiş, ülkenin durumu hakkında bilgi almaktadır.

Bu kabul sırasında; “Çok zaman geçmeden Avrupa’da bir fırtına kopacaktır. O müthiş kasırga dünyanın her tarafına yayılacak, beşeriyet umumî bir harp musîbetinin bütün kötülükleri ile bir kere daha karşılaşacaktır. Bu kanlı badirede tarafsız kalmak, harbe katılmamak ve devlet gemisini bu fırtına ortasında hiçbir mâniaya çarptırmadan sevk ve idare ederek harp dışında ve sulh içinde yaşamaya çabalamak bizim için hayatî ehemmiyeti hâizdir” beyanında bulunacaktır.

O, insanlık için daha huzurlu bir dünyanın mümkün olduğuna inanmaktadır.

Kendisi bu hususu şöyle dile getirmiştir:

“Eğer devamlı barış isteniyorsa, insan kitlelerinin vaziyetlerini iyileştirecek milletlerarası önlemler alınmalıdır. **İnsanlığın tümünün refahı, açlık ve baskının yerine geçmelidir.** Dünya vatandaşları haset, açgözlülük ve kinden uzaklaşacak şekilde terbiye edilmelidir.”

Mustafa Kemal Atatürk'ün, 1937'de serdettiği bu görüşleri, **kurulan kurumlara ve atılan adımlara rağmen günümüzde de hala geçerliliğini** korumaktadır.

“Dünya 5'ten Büyüktür” vurgusu, bu ihtiyacın bir başka güncel ifadesidir.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Davetliler,

Kurtuluş Savaşından sonra Atatürk'ün en önemli hedefi, ülkemizi muasır medeniyetler seviyesine ulaştırmak olmuştur. Bunun için pek çok adım atmış, pek çok reform ve devrim gerçekleştirmiştir.

Atatürk'ün liderliğinde her alanda kendine yeten bir ülke olmak için büyük ve bütüncül bir kalkınma hamlesi başlatılmıştır.

Çok sayıda sanayi tesisi ardı ardına hizmete alınmış, bu sanayii destekleyecek başta demiryolu olmak üzere ciddi altyapı yatırımlarına girişilmiştir.

Anadolu'nun en ücra köşelerine ulaşacak büyük bir eğitim seferberliği başlatılmıştır.

Bir milletin bekasını, varlığının devamını sağlayan, o milletin dili ve tarihidir. Mustafa Kemal, bunun bilincindedir ve daha Cumhuriyetin ilk yıllarında bunun gereğini yapmıştır.

Batı dünyasının, Türklere dair kemikleşmiş bir bakışı, bir kanaati vardır: Tahkir edici bir bakıştır bu.

Tarih kitaplarında “Türkler medeniyetten yoksundur; ikinci derece bir ırktır” gibi tezleri hep işlemişlerdir.

Gazi, bu görüşlerin temelsiz olduğunu ilmî tetkiklerle ve bütün yönleriyle, bu köklü milletin tarihini, medeniyetini inceleyecek ve araştırarak ilim müesseselerinin eksikliğini hissetmiş; yeni başkentte, Türk Tarih Kurumunu, Türk Dil Kurumunu, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesini kurmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Konuklar,

Muasır medeniyet yürüyüşü bugün de devam etmektedir.

Cumhuriyetimizin demokrasiyle taçlandırılması, ekonomik bağımsızlığımızın teminat altına alınması, sosyal adaletin tesisi, **halkımızın refah ve mutluluğunu artıracak pek çok reformun döneminizde hayata geçirilmesi**, aslında bu kutlu yürüyüşün önemli kilometre taşlarındandır.

Uzaydaki gözümüz Göktürk, gökyüzünde süzülen Hürkuş, teröristlerin korkulu rüyası İHA'lar, denizlerde kuğu gibi süzülen gemilerimiz, mesafeleri kısaltan hızlı trenler, kıtaları kavuşturan Marmaray, ülkeleri birleştiren Demir İpek Yolu, gönülleri birleştiren bölünmüş yollar, modern şifahaneler olan şehir hastaneleri, bu ideal için Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde atılan adımlardandır.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Konuklar,

Büyük mütefekkir İbn-i Haldun, “Geçmiş geleceğe, suyun suya benzemesinden daha çok benzer” demiştir.

Dünü konuşurken bugünü düşünmeli ve yarını hayâl etmeliyiz.

Yarını planlamak, yarına hazırlanmak için dünü çok iyi bilmeliyiz.

Atatürk'ü anmanın en iyi yolu **O'nu doğru anlamak** ve şekilciliğe hapsedmemektir.

Aslında **Atatürk'ü şekilciliğe hapsedmek**, O'na yapılabilecek en büyük haksızlıklardan biridir.

Hiç şüphe yok ki; Gazi Mustafa Kemal Atatürk, bu milletin ortak değeridir. **Hiç kimsenin, hiçbir grubun ve hiçbir zümrenin tekelinde değildir.** Hangi gerekçeyle olursa olsun, bu gayret içinde olanlar, toplumu ciddi anlamda ayırıştırmış olur.

Tarihî kişiliklerin hukuku, milletin uhdesindedir. Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tarihe mâl olmuş önemli şahsiyetlerin özel hayatına dil uzatmak, **hiç kimsenin haddi değildir, hiç kimsenin buna hakkı da yoktur.**

Bu bağlamda, Atatürk'ü ve Atatürk öznesinde yakın tarihimizi kalıp ve klişelerden uzak bir **biçimde derinlemesine incelemek, değerlendirmek, dersler çıkarmak ve gelecek kuşaklara aktarmak** bizim için millî bir görevdir.

Sayın Cumhurbaşkanım, Kıymetli Konuklar,

Sözlerimin sonunda Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü bir kez daha rahmet, minnet ve şükranla anıyor, sizleri hürmetle selamlıyorum.